

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătinându-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr., a treia-oră 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscripte nu se înapoiază

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Kossuth, sprigin al guvernului.

În deosebite rînduri am avut privilegiu să arătăm, cât de mult guvernul actual se conduce după câte un cuvânt de ordin de al lui Kossuth.

Nici-odată însă pilde mai zdrobitoare despre această duplicitate a guvernului nu s'au dat, ca în ședința dela 19 c. a parlamentului maghiar.

Arătând cum guvernul actual a fost silit să vină cu un proiect de lege, pe care kossuthiștii de douăzeci de ani l-au cerut într'una — proiectul despre căsătoria civilă — Polónyi, unul dintre fruntașii partidului kossuthist a zis:

„Acum nația maghiară poate cânta veselă: „Nu plânge, nu plânge, Kossuth Lajos! Ideile tale se realizează; pronia cerească te-a binecuvântat, dându-ți satisfacția s'ajungi s'erbătoarea mare, când Francisc Iosif, Rege al Ungariei, s'a învoit, ca ideile tale să fie realizate, duse la isbândă de stegarul Wekerle Sándor“ . . .

Aceste rînduri dovedesc însă nu numai că Wekerle s'a dat cu kossuthiștii, dar' mai arată, că politicienii maghiari, pentru a-și duce la îndeplinire planul kossuthist, nu se sfiesc a amesteca în discuție și persoana M. Sale Monarhului.

Și, ca îndoială să nu încapă asupra duplicității guvernului, mai cităm următoarele cuvinte ale lui Polónyi:

„Cât de bine vă cade acum o scrisorică, o vorbă dela acela, pe care odată l-ați renețat, dar' acum vă adăpostiți sub razele aureolei lui (furtunoase aplause în stînga extremă)? cât de bine vă cade chiar când mâinile unei femei bătrâne (sora lui Kossuth. Red.) trimite din Turin amenințare, ca nu cumva partidul independent să trîntească guvernul? . . .“

În plin parlament deci, un deputat kossuthist denunță guvernul, că imploră spriginul lui Kossuth, că dacă „marele exilat“ nu s'ar milostivi să ajute pe guvern, acesta nici n'ar fi putut să se prezente în parlament cu proiectul căsătoriei civile, și primul consilier al coroanei tace, recunoaște deci,

că numai spriginul kossuthiștilor îl mîntuie de cădere.

Mai mult încă. Atât Polónyi, cât și organul kossuthist „*Magyarország*“ spune, că primind o parte din programul kossuthist, guvernul trebuie să se angajeze să primească și alte postulate ale partidului care îl scapă de cădere. Ear' dintre punctele, pe care guvernul trebuie negreșit să le primească, căci altfel ar rămâne sperjur în fața națiunii, este *să prefacă toate școlile confesionale în școlile de stat*. Acesta este cel mai mic preț, în schimbul cărui kossuthiștii vor spriginul guvernului.

Situația începe a se clarifica: în dieta Terii-Ungurești guvernul depune proiecte de legi, care au fost întăiu de Kossuth formulate, și tot numai prin ajutorul lui — al deputaților kossuthiști — proiectele vor pute întruni majoritatea cerută.

Ear' aceste proiecte devenind legi, în primul loc pe noi, naționalitățile, ne vor lovi; ear' proiectul, asupra cărui s'a început deja discuția, este introducerea la seria de proiecte menite a nimici naționalitățile.

Să fim cu ochii în patru! L.

Proiectele politice bisericesti.

În ședința a patra s'a continuat în parlamentul maghiar desbaterea asupra proiectului de lege pentru căsătoria civilă.

Alexandru Szacsavay desaproabă înțercarea de a silii pe toți membrii stînzei extreme să voteze proiectele politice bisericesti. Programul partidului în pasajul proritor la căsătoria civilă își exprimă numai o dorință, care să se împlinescă numai după realizarea tuturor celorlalte principii ale acestui partid. Insuși Kossuth a criticat în luna lui Mai proiectele politice bisericesti ale actualului guvern; acest guvern n'are drept să păsească cu aceste proiecte, despre care nici n'a fost vorba la ultimele alegeri și care sînt numai un mijloc pentru susținerea puterii guvernului, deși acum se mobilizează pentru guvern toate ideile cosmopolite posibile, între care d. e. secularizarea bunurilor bisericesti. Vorbitorul critică ziarele partidului governa-

mental, care atacă onoarea adversarilor lor. Respinge proiectul.

Bela Molnár protestează în contra afirmațiunii, că cei 3—4000 de oameni aduși la Budapesta s'au dat de reprezentanți ai tuturor catolicilor din Ungaria. Vorbind despre proiectul din chestiune zise, că introducerea căsătoriei civile va promova dezvoltarea statului și va delătura frecările între confesiuni; a voi să ridici autoritatea bisericii peste aceea a statului, este a păcătu în contra națiunii. Proiectul nu atacă dogmele bisericii catolice. Molnár laudă pe acei membri din stînga extremă, care au rămas fideli principilor lor. Dinsul primește proiectul.

Ministrul de justiție Szilágyi zice, că reforma aceasta poate conta la spriginul tuturor bărbaiților liberali din Ungaria. Revendind la discursul lui Apponyi, ministrul de justiție combată aserțiunea, că această reformă nu e liberală. Noi purcedem dela idea, că ordinea de drept a statului trebuie separată de aceea a bisericii, că această ordine trebuie adusă la valoare, pentru-ca să emancipăm statul de sub superioritatea bisericii moștenită din evul mediu. Acesta este punctul nostru de vedere. Propunerea lui Apponyi ar nimici idea mare și liberală a independenței noastre de stat, precum și eliberarea individului de sub sila bisericască.

Moțiunea dlui deputat Apponyi, dacă o privim ca instituțiune legală, cuprinde în sine o mare greșală. Aici există o silă indirectă, care trebuie să vatem aduce pe fiecare cetățean al statului, când odată legea statului trage o margine marcantă între căsătoria morală și între aceea a repudiaților (cei respinși de biserică. Redacțiunea „*Tribunei*“), atunci nu se va nisul fiecare, ca căsătoria sa să nu cadă în categoria a doua, nu se vor nisul cu deosebire femeile, ca să evie în tot chipul posibil, ca căsătoria lor să nu cadă în categoria repudiaților. Și că aceasta nu e o fantomă se vede din următorul exemplu: În Austria există căsătoria civilă de necesitate, și aci pe an se încheie 178.000 căsătorii. Dreptul austriac este pentru catolici cu mult mai nefavorabil, decât acela cu privire la care, după-cum cred, este pe deplin înțeleasă majoritatea acestei camere; dreptul austriac cunoaște impedimente, ca impedimentum catholicismi care nu-l acceptăm în sistemul nostru de drept . . .

Am afirmat, că ordinea de drept a statului la încheierea căsătoriei bisericesti este adusă într'un raport subordonat. Acesta e un fapt, căci dacă statul ar da împuternicire preoților să încheie căsătorii civile, le dă și puterea să respingă încheierea căsătorilor, pe care le permite statul, să poată pune condițiuni, va să zică să se poată pune deasupra

legii statului. (Aprobări în dreapta). Și încă o greșală cuprinde în sine această situațiune. Eu cred, că nu se poate crea nici o ordine de drept, ca cineva prin o schimbare de religie să se poată pune sub o altă lege. Eu sînt în contra trecerii dela o religie la alta. Dacă nu-l cunună preotul catolic, îl va cununa preotul protestant și el pe prețul schimbării religiei va obține încheierea căsătoriei bisericesti, pentru-ca să nu ajungă sub căsătoria civilă . . .

În contra căsătoriei civile obligătoare contele Apponyi a adus trei motive. Cel dintăiu s'a referit la purtarea matriculelor. Ceea-ce a zis dinsul despre aceasta este de natură dilatorică și a fost combatută ieri de colegul meu dela interne. Al doilea motiv a fost, că bisericile mai sărace, la care numără densus pe cea protestantă și greco-orientală, trebuie aduse în o mai bună situațiune materială, mai înainte de a introduce matriculele civile, căsătoria civilă și modificarea art. de lege 53 din 1868. La o dotațiune potrivită a bisericii s'a gândit și art. de lege 20 din 1848, dar' în forma ca toate trebuințele bisericii să se acopere din cassa statului. Aceasta însă nu se poate, căci ar aduce cu sine în consecință logică secularizarea tuturor că bunurilor bisericesti. Trebuie să se facă o dotațiune oare-care a bisericilor. Dar' aceasta eu nu o privesc ca o condițiune a proiectelor politice.

Un alt argument al contelui Apponyi este, că această instituțiune influențează asupra vieții bisericesti, adică ar micșora religiositatea poporului. Dinsul dorește în această privință garanții, nu le caută însă acolo, unde le poate afla. Contele Apponyi a zis, că guvernul a procedat ușuratic, când a adus aceste reforme.

Noi însă nici-odată n'am proclamat, că numai noi sîntem necesari la îndeplinirea acestor proiecte. Nu mă tem, că această reformă, pe căi laterale, va fi răsturnată, și adică din două motive. Dacă această reformă va deveni lege, atunci se va arăta, că în Ungaria ca ori-și-unde, bisericile își pot alege drumul de a trăi în pace și armonie cu instituțiunile create de voința Ungariei. Dacă însă stadiul de executare va fi folosit la aceea, ca să se răstoarne aceste instituțiuni, atunci nu noi, nu acest guvern, care poate atunci nu va mai exista, ci — după firma mea convingere, — toate elementele liberale din Ungaria vor ține laolaltă (Vii aplause în dreapta. Sgomot în stînga) și cu puteri unite, fără deosebire de partid, vom susține reformele, pe care le recomand spre primire părții cu idei liberale a acestei camere fără deosebire de partid. (Aplause prelunge și frenetice în dreapta. Mare sgomot și neliniște în stînga și în stînga extremă).

Frigoniera învățătorilor români.

De lîngă Someșul-rece, 23 Feb. 1894.

Nu mai putem tnăbuși țipetul de durere cu care ne hrănește astăzi stăpînirea și liberalismul mult bucinat în lume de cătră patrioții perciuinați.

Precum se vede, noi Români, care de aproape 19 secolii am îngrășat pămîntul acesta cu sîngele nostru și am fost fideli fii patriei și Tronului — zic — noi nu mai avem aici nici un drept.

Oare pînă când, o, Dumnezeule, vei suferi să meargă tot așa? Și noi fi tîi sîntem. Mai auzi odată țipetul nostru de durere. Știi tu, o Doamne, că Românii numai atunci țipă și se vaeită, când nu mai poate de durere.

Ca un fulger puternic m'a isbit astăzi, când am văzut circularul episcopesc, care am onoare al clude aici în copie fidelă, — când am văzut soartea a 56 învățători români — numai din comitatul Solnoc-Dobăca și numai gr-cat., căți sînt gr-orientali nu știu, — destul că pot zice, că 56 familii sînt rămase pe uliță.

Și care e cauza, care e păcatul acestor nefericiți? Oh! Dumnezeule! Păcatul cel mai mare în Ungaria liberă. Nu știu dascălii români ungurește destul. Adecă cât potesc domnii Unguri

Pentru aceea trebuie scoși în uliță și Ungaria e salvată.

În bieții de dascăli români a aflat guvernul și slugile sale, perirea Ungariei. Cugetă că cum fi va delătura din post, atunci totul va fi bine pentru ei.

Doamne! Doamne! Multe avem de îndurat! Poate n'avem cine să ne ajute! Totuși avem. Speranța. Odată speranța în Dumnezeul nostru și speranța în puterile noastre fizice și spirituale.

Cu cât ne vor șicana dușmanii noștri, cu atât puterile noastre se întăresc și cu cât pe noi dascălii ne vor ruina, cu atât în urma noastră răsăr alți dascăli ca ștejarii falnici și ca nésipul mării de mulți. Dascălul Christos, fiul lui Dumnezeu încă a suferit pentru omenie, noi dascălii oameni, suferim pentru românime.

De n'a perit Românul în 19 secolii, nici acum nu va peri.

Una însă mă doare.

De ce mai marii noștri bisericesti pot fi așa slabi de ânger — ca să mă exprim așa — că primesc toate de bune, fie bune, fie rele?

Până acuma nu știu făcutu-s'a ceva pași din partea măriiului ordinarat diecesan din Gherla în cauza aceasta, ori nu, destul că hotărtea comitetului municipal, precum se

FOIȚA „TRIBUNEI“

Din istoria armatei noastre.

II.

Armata pe timpul prințului Eugen de Savoya.

Fără preget pășeste omul înainte; spirital se lucrează necontenit: el pătrunde în adîncimile pămîntului, zboară în împărăția norilor și se afundă în valurile spumegânde ale mării! Forța elementelor o supune serviciului său și puterea brutală a animalului trebuie să se îndoie sub puterea sa. . . ceea-ce mai înainte s'a făcut prin mâni de sclavi, astăzi se face prin o mică apă sare, levatorul mașinei. Sunetul romantic al cornului postilionului a făcut loc fluierăturii pătrunzătoare a locomotivei — ea trece peste flurii, se bagă pe sub pămînt, zboară peste prăpastii; epistolele, pe care odinioară le trimiteau în călătorii de săptămîni întregi, așteptând timp îndelungat răspunsul dorit, astăzi sînt înlocuite prin telegrame scurte, prin minunea telefonului! Schînteia, ce a smuls-o zeilor Prometeu, a devenit flacăra puternică, care luminează radios globul pămîntului! . . .

Mai mult poate, ca ori-ce știință omenească, a făcut aceea a războiului, în timp relativ scurt, mari progrese. Tot ce a născocit mintea omenească se pune azi în serviciul războiului: fiecare știință, fiecare invențiune, fiecare progres pe ori-ce teren ar fi, e explorat și aplicat de soldatul cugetător. Idea filosofului, explorațiunile istoricului, invențiunile tehnice, învățăturile medicului, ale

juristului, filantropului — toate sînt întrunite astăzi în puternica împărăție a științei militare, acolo unde nu numai sabia decide războiul, ci și preponderanța spirituală.

Aruncînd astăzi, când armatele nu mai sînt compuse din cete, care puteau fi reținute numai prin brațul herculic al unui comandant, ci sînt compuse din bărbați bine instruați, înarmați și îmbrăcați, o privire asupra trecutului și asupra stărilor ce domniau înainte cu 200 de ani, în armata noastră, vom trebui fără voe să ne nîim, de deosebirea de odinioară și de acum.

Acea epocă, cătră finea secolului al 17-lea și începutul secolului al 18-lea, formează una dintre cele mai importante epoce de dezvoltare, nu numai în istoria patriei noastre în general, ci și în aceea a armatei noastre. Ea este, în privința organizațiunii, timpul de tranziție dela stările mai vechi la formarea unei armate permanente, basată pe principii solide și unitare; în privința conducerii războiului, timpul de tranziție dela valorile sîlbaticie ale războiului de 30 de ani la metodică severă a războiului de 7 ani, cu privire la poziția soldatului în viața civilă și de stat, timpul de tranziție dela soldații, a căror meserie era războiul, la soldatul regulat al armatei permanente.

Comandantul suprem al armatei și în același timp era împăratul. Dinsului îi sta la dispozițiune, ca corporațiune „consiliul de războiu“, compus din generali. Căteodată această corporațiune împedea decisiunile libere ale respectivului comandant al armatei, deși nu în cea măsură, după-cum spune o istorie reu informată.

Întregirea regimentelor urma sau prin recrutare directă la ordinul colonelului sau prin trimiterea recruților la trupă, din țările coroanei.

Mărimea arvunei era diferită după specia armei și după calitățile personale ale celui recrutat. Astfel pentru infanterie era de cap 45 fl., la cavalerie 52—60 fl., la artilerie, după felul întrebunțării, 28—29 fl. Din banii acestia se plătia montura și arma recrutului, precum și călătoria dela locul de recrutare pînă la regiment. La recrutare nu era deloc vorba despre un termen legal și stabil de serviciu, deoarece soldații erau concediați în masse, când nu mai era lipsă de ei.

Comandantul unui regiment era „adevăratul colonel sau proprietar al regimentului“, al cărui oficiu nu era în legătură cu gradul de colonel, ci putea fi purtat și de generali de ori-ce grad și de prinți.

În lipsa adevăratului colonel, care obvenia adese-ori, comanda regimentului o avea locotenent-colonelul. La beneficiile colonelului aparținea între altele și aceea: „că lui îi venia averea oficerului răposat, fără a lăsa testament și eredi, în toate casurile însă calul seu cel mai bun sau 100 de galbeni“.

Loc-colonelul era locuitorul comandantului regimentului și avea, între altele, datorița „să se intereseze de drepturile delincuenților“ și să se întrepună la judecător pentru el, de aceea dinsul era numit „mama regimentului“. Cu privire la menagiul soldaților el avea să observe, că economia e bine purtată, că soldații își depun banii în came-

rație și că în toate zilele capătă ceva cald de mîncare“.

Maiorul era organul executiv al regimentului, căci el avea să aducă în îndeplinire toate formele regimentului. „După-cum acest grad era unul dintre cele mai riguroase“, se zice într'o scriere de pe atunci, „era unul dintre cele mai frumoase din regiment, căci maiorul prin zelul și exactitatea sa avea ocaziunea a se face tuturorora cunoscut“.

O „persoană privilegiată“ era măestrul de cuartire (Quartiermeister), care avea rangul celui mai bătrîn locotenent, căte-odată și al unui căpitan, și care asculta porunci numai dela „Generalquartiermeister“ și dela oficerii de stat major ai regimentului. „La lupte nu-i era permis a lua parte sub pedeapsă grea, pentru-ca prin pierderea sa regimentul să suferă pagubă“.

Capelanul regimentului sau paterul regimentului avea să îndeplinească în regiment funcțiunile bisericesti: la cununii, botezuri, nașteri etc. i-se dau taxe după statutele bisericesti; afară de aceea și soldații de rînd îi dau „una sau alta, după bunăvoință“.

O persoană interesantă era profosul, căruia îi erau subordonați „căleul“ și „ajutoarele“ sale ca „oamenii sei“. Profosul trebuia să fie un excelent suboficer și putea fi avansat la rangul de locotenent. El era însărcinat cu privegherea și administrarea „Stockhaus“-ului și era numit „tatăl regimentului“.

Un mare rol jucau în timpul acela marchetarii. Ei stau sub supravegherea maiorului și a profosului și fiindcă erau bune venitori,

plătiau diferite taxe. Colonelul căpăta dela fiecare marchetan 12 fl., maiorul 6 fl., profosul 2 fl., femeile care vindeau plătiau în fiecare lună o dare de 30 cr. pentru fondul muzicei regimentului. Pentru fiecare vită de tăiat, colonelul lua 1 fl., ca mîcelarii să fie siliți a tăia vite grase și bune. Maiorul primia pentru fiecare vită de tăiat 5 groșe și limba, profosul de 2 funți de carne.

Căpitanul numit „proprietarul sau moștenitorul companiei sale“ era comandantul acestui despărțiment. Totuși așa numita „moștenire a companiei“ nu era legată numai de gradul căpitanului, deoarece colonelul comanda compania de corp, ear' loc-colonelul și maiorul comanda fiecare câte o companie.

Oficerii de stat major erau reprezentați în această comandă, prin locotenenți și care purtau titlul „locotenenți-căpitani“. Pozițiunea comandantului companiei era atunci foarte însemnată, deoarece batalionul numai mai târziu și-a căpătat importanța sa tactică. Între multele datorințe ale căpitanului era și curățenia îmbrăcămintii soldaților.

Stegarul (la cavalerie cornetul) purta steagul (standard) regimentului și era numit „mama regimentului“, fiindcă el se ruga pentru delincuenți, rehabilita pe cei desonorați prin sărirea peste steag, visita bolnavii și se îngrija pentru transportarea răniților.

Despre sergent-major se zicea: că putea fi avansat la gradul de oficer. Sergentul era locuitorul sergentului-major etc. etc.

(Va urma.)

vede a primit-o de bună. Cum se nu o primească de bună, când și dispune senatelor școlare confesionale ca până în 15 Octombrie a. c. să se împlinească voea Măriei Sale vice-comitetului și a celorlalți mameluci comitatensii.

Eu cuget multe, on. domnule redactor, — și poate mai mulți ca mine — că dacă a fi lucru așa ca să ne arunce numai așa, pe acei învățători, care nu ne-am născut Unguri, atunci oare institutele noastre preparandiale se n'abă nici o valoare de drept? D. e. eu cu doi ani înainte de aceasta am depus examenul de calificare de docență și alții mai înainte cu 10—20 de ani, și a fost de față la examen și inspectorul regesc de școale, și la limba maghiară m'a forțat 2—3 oare și în diplomă 'mi-a dat notă bună că știu un-gurește, cât trebuie a se propune în școalele cu limba de propunere nemaghiară, zic oare acele diplome, acei inspectori regești, care au subscris diplomele noastre din oficiu, atunci acea diplomă se nu fie bună? Așa dară nice respectivul inspector n'a fost bun și n'a știut legea, pentru-ce ne-a lăsat și ne-a declarat de abili a prusa limba maghiară în școalele nemaghiare.

Etă acum și textul circularului episcopesc:

Circular

cătră clerul din comitatul Solnoc-Dobăca.

950

Reverendisimilor în Christos frați vicari joranei, archidiaconi, mult anoraților protopopi și preoți.

Comisiunea administrativă a comitatului Solnoc-Dobăca a adresat ordinariatului diecesan următoarea scrisoare:

„Nr. 1444—1893. Ilustrisimului și reverendisimului domn Ioan Szabó, episcop gr.-cat. în Gherla. În înțelesul ordinațiunii circulare edate de înaltul guvern al instrucțiunii publice la 28 Maiu 1885 sub nr. 20301 în meritul executării articolului de lege XVIII. din 1879, care ordonațiunea circulară s'a comunicat și cu Ilustritatea Voastră, dintre învățătorii aplicați la școalele de prin parochiile voastre nu sunt în stare a învăța limba maghiară acei învățători, care sunt înșirați în elenul aci cu reverință alăturat.

„Deoarece în înțelesul punctului 1, 2 și 3 al ordinațiunii circulare de noi cu reverință citate aplicarea acestor învățători e de a se considera fără de valoare și nimic, ne permitem cu reverință a ruga pe Ilustritatea Voastră, să binevoiți a face dispozițiune, ca în înțelesul legilor țării în locul învățătorilor cuprinși în elen să se aplice învățători cualificați, care sunt în stare a învăța și limba maghiară.

„Luând în considerațiune, că învățământul în prezent curge fără pedecă pe tot teritoriul comitatului, considerând că efectuiri cu repejune a unei atari strămutări mai extinse 'i-ar sta în cale pedeci nenumărate și ar împedea și cursul învățământului; având apoi în vedere și aceea, că în timp mai scurt, e cu neputință a afla indivizi de lipsă pentru învățatură, comisiunea noastră în urma împuternicirii date ei prin ordinațiunea înaltului guvern al instrucțiunii publice din 25 Septembrie 1893 Nr. 43 (760) aduce la cunoștința Ilustrității Voastre, că pentru împlinirea posturilor de învățători cu indivizi noi în locul învățătorilor cuprinși în elen, defige termenul de 15 Octombrie 1894. Până la acest termen în toate stațiunile indicate sunt de a se aplica învățătorii noi sau adjuccți, care știu învăța un-gurește.

„Încunoștințând despre aceasta cu reverință pe Ilustritatea Voastră, vă rugăm să binevoiți în cercul de activitate a dispune ca față cu învățarea limbii maghiare să se facă destul intențiunilor legii, pentru-că încât nu s'ar întempla aceasta, comisiunea noastră va face arătare la înaltul guvern al instrucțiunii publice, ca să se oprească dela învățătorii care nu vor ști învăța un-gurește.

„Din ședința comisiei administrative a comitatului Solnoc-Dobăca, ținută la 15 Ianuarie 1894.

„Dr. Torma Miklos m. p.,
vice-comite-predident.”

Această scrisoare în traducere dimpreună cu elenul alăturat se comunică cu frățiile voastre cu aceea, că notificându-o învățătorilor și senatelor școlare în urma aceleia să faceți dispozițiunile de lipsă și ca să se împlinească cele prescise prin lege și prin ordinațiunile mai înalte relaționând aici despre cele împlinite.

Din ședința consistorului școlastic ținută în Gherla la 7 Februarie 1894.

Ioan Papiu m. p.,
vic. gen. episcopesc.

Conspect

despre acei docenți aplicați la școalele gr.-cat din comitatul Solnoc-Dobăca, care nu posedă limba maghiară.

Ioan Gyugán în Betlean din 27 Iunie 1891 *), Alexandru Halas în Spermezeu din 1872, Arminte Opre în Sita din 1877, Va-

*) Anul și data arată de când 's-a primit diploma de calificare.

sile Tergovicz în Măgheruș (n'are), Ioan Szintzorán în Cristur din 1892, Ioan Român în Figa, Agrișul-de-sus și de jos din 25 Iulie 1892, Ioan Mán în Peatra și Mires din 1877, Ioan Boká în Dobricul-mare și Căianul-mare din 30 August 1869, Ioan Muresán în Sesarm (se zice a fi cualificat), Bartolomeiu Bezerica în Arpasitú din 30 Iunie 1865, Ioan Szeszárman în Maluț din 6 Iulie 1862, Luca Blágá în Cociu din 31 August 1883, Vasile Rusz în Mogoșmort (n'are), Vasile Chita în Vireag din 15 Iunie 1873, Ioan Maximilian în Tirlișua (n'are), Gregoriu Horoba în Agrieș (n'are), Petru Dáncs în Borleasa (n'are), Ioan Nechita în Suciul-de-jos (n'are), Teodor Tamás în Curtuiș (n'are), Ioan Nekita în Haragos (n'are), George Román în Cufioia (n'are), Ioan Petrucz în Ungureni (n'are), Iacob Hodis în Țop (n'are), Mihail Marián în Btrlea din 1876, Iacob Rusz în Apatin (n'are), Tiberiu Curtyán în Bozieș din 20 Iunie 1862 în Năsăud, Ambrosiu Szilási în Sas-Șombor din 1860, Vasile Vesza în Manic (n'are), Vasile Mihályán în Ciaba (n'are), Vasile Pap în Mohal (se zice a fi avut, dar a ars în 1873), Grigorie Moldován în Tența din 4 Aprilie 1856, Nicolae Moldován în Szomorú (n'are), Ioan Bokos în Sântejude (n'are), Filip Marosán în Sucutardu din 1865, Ioan Isztrátye în Copru din 1878, Andreiu Moldován în Buza din 1865, Demetriu Czibalmos în Sâmbou (n'are), Ioan Moldován în Enciu n'are, Ioan Kozma în Solona (n'are), Grigorie Gevre în Cliț (n'are), Gavrilá Balmos în Valea-Loznei (n'are), Teodor Rusz în Husmezeu din 1879, Nicolae Török în Szotelke din 1883, Ioan Petrán în Nagy-Kereszt din 1884, Ioan Both în Săcăturá din 25 Maiu 1880, Ioan Simon în Șasa din 23 August 1870, Ioan Simon în Bărásăul-mic (n'are), Ilie Demján în Buzaș (n'are), Teodor Szilling în Curtuișel (n'are), George Pap în Cormislac (n'are), George Hoszszu în Negreni (n'are), Constantin Onyigu în Kis-Hegy (n'are), Petru Petrisioru în Boiul-mare n'are, Ioan Both în Kecskés (n'are), Alexandru Todorán în Purcáret (n'are), Alexandru Both în Ganciu din 1870, toți învățători gr.-cat.

Aceasta e copia fidelă a circularului episcopesc și a elenului nefericitorilor învățători, numai din comitatul Solnoc-Dobăca. E scrisă din literă în literă, ca să vadă lumea cum sunt falsificate numele de familie ale bieților Români.

Scrisoarea lui Kossuth.

Pre un cetim în prim-articolul nostru de azi, guvernul n'ar fi în stare să treacă în parlament reformele sale bisericesti nici cu mamelucii sei proprii, dacă nu 'i-ar sprigini partidul kossuthist; fără independenți, proiectele liberale ar căde de sigur și prin ele și guvernul ar fi depărtat dela puterea și dela oalele pline ale bugetului. Spre a-și asigura și mai bine isbândă și a amăgi însuși poporul maghiar, s'a ticluit astfel trebile, încât „cuvântul hotărâtor” se vină tot de acolo, încât „cel mai leal popor al Maiesității Sale Regelui Ungariei” își întoarce totdeauna privirile spre a lua sfat — dela Torino.

Mai întâiu a sosit o epistolă dela sora dlii „guvernator”. Acum grăește el însuși — Sfântul, într-o epistolă de 5 coturi, adresată famlului seu, deputat Helfly (olim Helfman) Ignácz. Scrisoarea e atât de lungă încât trebuie să crezi, că dacă ar fi scris Kossuth numai 30 rinduri pe zi, trebuia pentru a o isprăvi, cel puțin două săptămâni ear data ei este dela 17 c. Unele expresiuni, din ea poartă chiar pecetea unui spirit înfiăcărât de 20 ani, ear nu a unui bătrân de 90 ani, care nu mai vede, abia aude și nu mai scrie însuși nimic.

O fi cum o fi, noi nu putem bănul de apocrit ceea-ce vine dela oraculum din Torino, ar fi crimă de înaltă trădare din partea noastră, de aceea și epistola asta cea mai nouă a guvernului trebuie să o primim ca — „sfântă”.

Etă cam ce zice în ea. Mai întâiu se plânge de confuzia de vederi în partidul seu, de aceea vrea să împărășie ceața prin razele cuvântului seu sfânt. . .

„Eu, bine înțeles, cer” — spune el într'un pasagiu — „ca ori-ce minister ce stă pe baza dualismului să fie răsturnat, pentru-ca astfel să se constate faptul în istorie Magyarország-ului neputința de a avea dreptul de stat comun cu Austria.

„Ceea-ce se potriveste cu punctul de vedere liberal al opoziției independiste, trebuie să fie primit, chiar dacă ar veni dela dracul”.

Pe urmă explică guvernatorul cele două puncte neclare privitoare la reforme: raporturile cu Croația și cestiunea dinastică în ele. Cât pentru cea dintâiu stă, bine înțeles, pe baza grandamiei bolnăvicioase care nu vede evoluția firească a popoarelor.

„Cetățenii Croației nu sunt numai cetățeni croați ci și cetățeni ai Ungariei, de aceea” . . .

Întreaga jumătate a doua scrisorii se ocupă cu Casa domnitore față cu dreptul matrimonial.

Spune în potopul fraselor: „Dacă cineva 'mi-ar adresa întrebarea: cine este astăzi în Ungaria moștenitorul Tronului? n'ăși pută răspunde la întrebare, chiar și pentru aceea, căci în legea organică dela 1723, care se numește, în mod fals, „Sanctia pragmatica” numai atâta se pune. . .

„În scrisoarea d-tale dela 8 Februarie amintești și de temerea, dacă în Ungaria și Austria vor exista două diferite drepturi matrimoniale, situația va fi astfel, că Austria va avé alt moștenitor la tron, decât Ungaria.

„Mi e dar mi-se pare așa, că Ungaria va avé alt drept matrimonial, decât Austria, din ceea-ce va resulta, că moștenitorul la tron al provinciilor austriace ereditare va avé datorința legală a se potrivî legii ungare, dar' cu greu se va produce cazul, ca Austria să aibă alt moștenitor la tron decât Ungaria”.

„Dar' ori-și-cum ar sta lucrurile, eu atât spun, că partidul d-voastre ar deveni pentru sine însuși necredincios dacă”. (urmează o gramadă de frase banale) „ar ajuta la aceea, ca poporul maghiar să fie lipsit de binefacerile egale îndreptățiri în drept matrimonial”.

„Nainte de toate să aduceți d-voastră la îndeplinire reformele bisericesti și pe urmă să realizați celelalte.”

Va să zică, nici umbră de îndoială nu mai este posibilă despre faptul, ca guvernul înoată pe deplin în apele independenților, că politica sa o spriginește pe față detronatorul dinastiei dela Torino, cel-ce nici astăzi nu recunoaște Casa domnitore Habsburgică ca având drept a domni și asupra Ungariei.

Pe scurt: soartea acestui cabinet depinde de opiniunile lui Kossuth.

De parte ori aproape ajuns-am de evenimente importante ce trebuie să se întempe? Situația este cât se poate de limpede.

Situația în România.

Se pare că mișcarea oficerilor de cavalerie și a țeranilor nemulțumiți cu noul bir preoțesc, basat pe noua lege a clerului, au agravat atât de mult poziția guvernului junimist-conservator, încât s'au ivit serioase svonuri, că acesta se va retrage. Fără îndoială este în momentele de față prematur a ne ocupa cu combinațiile ce se fac deja în presa din București în vederea eventualității schimbării guvernului. Ca croniciari trebuie să înregistram însă, că svonurile există și sunt recunoscute chiar și de presa guvernamentală.

Pentru astăzi, spre informarea cetitorilor notăm următoarele:

Disidentul conservator „Naționalul” publică cu litere grase următoarea informație:

„Principele dl Gr. Ghica a fost chemat ieri la palat, unde s'a întreținut cu M. S. regele timp de două oare.

„Se afirmă că scopul acestei chemări este pentru a 'se încredința formarea unui cabinet care să prezideze eventuale alegeri”.

Guvernamentul „Țara” publică în nrul seu de Vineri un prim-articol intitulat „Guvernul rămâne”, ceea-ce dovedește că a fost sau este în adevăr vorba ca guvernul să plece. Articolul încheie cu următoarele:

„Ne găsim, în adevăr, în fața unor nemulțumiri isolate și există dovada sau cel puțin un început de dovadă că acestea sunt rezultatele unor agitațiuni vinovate. Chiar dacă aceste manifestațiuni ar fi spontane, tot n'ar dovedi o situațiune înto'erabilă, căci ele decurg din anume cauze, din oare-care măsuri isolate, ear' nici decum din sistemul general de guvernare al partidului conservator.

„Așa fiind lucrurile, guvernul ar lipsi datoriei sale și ar face un rău serviciu țării părăsindu-și postul seu.

„O retragere în asemenea împrejurări ar fi capitularea principiului de guvernament în fața licenței și a anarchiei. Aceasta ar însemna că ar ajunge ca un număr oare-care de ofițeri să se concerteze pentru a-și da demisiile sau ca câțiva agenți să provoace conflicte în unele comune, pentru-ca guvernul să fie silit a ceda locul acelor cari în mod direct sau indirect au provocat aceste incidente.

„Unde am ajunge cu un asemenea nenorocit sistem. Am discreditat astfel regimul constituțional și parlamentar și am preparat, pentru un viitor mai mult sau mai puțin depărtat, regimul absolutismului. Am dovedit astfel că domnia partidelor duce la anarchie, la disolvarea societății și că numai o mână de fer poate guvernarea această țeară. Nici conservatorii, nici liberalii, nici măcar radi-

calii nu pot să dorească o asemenea soluțiune.

„Nu, guvernul nu poate și nu trebuie să plece. Cum am spus-o la începutul acestui articol, schimbarea guvernului ar fi bucuria câtorva nebuni, dar' ar fi și mahnirea tuturor oamenilor cuminți”.

Corespondența din Viena.

Viena, 20 Februarie.

(Machinațiuni liberale — Încheierea sesiunii dietei — Parlamentul.) Deja în ultimul meu raport am împărțit mai multe machinațiuni, care au fost puse în scenă de partida liberală și de presa ei, ca să înduplece guvernul de a lua măsuri excepționale în contra adversarilor periculoși ai ninsunțelor liberale-jidănești, în contra aderenților partidului antisemit. De mai multe săptămâni se desvoaltă o activitate sistematică pentru a convinge cercurile normative, că partidul antisemit 'și-a lua de problemă să turbure pacea și ordinea în stat și că el prin programul seu atacă egala îndreptățire a tuturor cetățenilor garantată prin legile fundamentale ale statului. Reacțiunea s'a întrodus prin trimiterea unei deputații a reuniunii „pentru combaterea antisemitismului” la ministrul-president. Succesul acestei petițiuni nu a mulțumit de loc pe domnia care au așteptat din partea guvernului o condamnare aspră a mișcării antisemite, căci ministrul-president principele Windischgráz răspunde la provocarea prezidentului acelei reuniuni, că guvernul conștiu de datorința sa nu va întârzia de a ocroti o religie-une amenințată. Ministrul-presidente prin această declarațiune a dovedit, că el nu se lasă a fi folosit, ca să pună la dispozițiune autoritatea sa pentru jidovism în lupta contra antisemitismului. Partidul liberal își continuă însă străduințele și intrucăva a avut și un succes. Partidul antisemit în dieta din Austria-inf. a combătut energic instituțiunea „tirgului de cereale”, ce se ține în fiecare an în Viena, care aduce foloase numai neguțătorilor de grâne jidovi, ear' producătorii le cauzează mari pagube. Camera bursei pentru produse agricole convoacă o ședință extraordinară, în care prezintă propunerea, că să întoarcă spatele Vienei nerecunoscătoare, ai cărei reprezentanți nu știu prețul „binefacerii” tirgului de cereale, și să nu mai țină acest tirg. Deși manipulara la așa numitele „Bursa de cereale și făină” e condamnată de oamenii cuminți, totuși se ridică reprezentantul ministerului de comerț, care declară, că guvernul recunoaște avantajele (?) tirgului de cereale și că prin urmare nu trebuie să se grăbească cu resoluțiunea.

A doua autoritate, care s'a arătat prevenitoare la provocațiunile filosemite ale partidului liberal, a fost guvernatorul Austriei-inferioare, contele Kielmannsegg. Partidul liberal a vrut adevă să țină o adunare de agitație în orașul Tulln din Austria-de-jos. În localul adunării s'au prezentat și câțiva deputați antisemiți, spre a pute riposta la eventuale atacuri. În spaima lor liberalii au renunțat între astfel de împrejurări la adunare. Vine acum deputatul Noske, un apărător foarte zelos al ovreimii și intereselor acesteia, și face o interpelare, în care prezintă lucrurile astfel, ca-și-când adunarea ar fi fost conturbată pri procederea violentă a antisemitelor. Locoțiitorul s'a crezut dator ca să deie partidului liberal o dovadă despre prevenirea sa și în consecință a răspuns la interpelațiune amintită declarând că se va introduce cercetare pentru eruarea eventualelor fapte punibile și că pe viitor guvernul va păși de sigur față cu toate conturbările violente de adunări. De acest răspuns a profitat acum presa ovreo-liberală, spre a constata cu cea mai mare satisfacție, că în sfârșit există o manifestație autoritativă în contra antisemitismului. La toată întemplarea șirul machinațiunilor liberale nu va înțeca încă cu incidentele descrise. Succesul lor însă abia va răsplăti în măsură corespunzătoare ostenețele, pentru-că partidul antisemit nu se va lăsa să fie împins prin nici un fel de provocațiuni de pe terenul legal, pe care se află cu tendențele sale.

Dietele s'au închis, în sfârșit, prin formalitățile obicnuite. De un deosebit interes e modul și chipul în care guvernul a amnat dieta dalmatină. După-cum e cunoscut, deputatul Bianchini a făcut în această corporațiune o propunere de adresă, prin care Coroana a fost rugată, ca conform dispozițiilor dreptului public croat, să reincorporeze Dalmația la Croația. La toată întemplarea guvernul s'a temut, că prin propunerea aceasta s'ar fi provocat o mare dezbateră politică, care ar fi putut fi favorabilă tendențelor pentru transformarea monarhiei austro-ungare în tr'un stat federalist, sau apoi s'a temut că propunerea lui Bianchini va fi primită — scurt și cuprinzător guvernul a decretat închiderea dietei tocmai în momentul când era să se înceapă dezbateră asupra adresei. La tot ca-

sul aceasta e o dovadă, că coalițiunea nu se simte tocmai tare.

După un interval de două luni, Reichsrath-ul 'și-a retneput activitatea. În decursul sesiunii ce va dura până la Paști camereii deputaților abia fi va ajunge timpul ca să se ocupe cu altceva decât cu bugetul statului. Asupra proiectului de lege privitor la reforma legii electorale circulă până acum știri diferite, a căror exactitate a o examina e, după părerea mea, numai perdere zadarnică de timp. Poate-că zilele viitoare vor aduce în-ctăva lumină în privința intențiunilor guvernului.

CRONICĂ

Societatea de lectură „Andreiu Șaguna” din Sibiu aduce la cunoștința publică, că zilele acestea pune sub țipar primele coale ale „Almanachului”, în cauza căruia s'a publicat un „Anunț literar” în numerii 233 și 234 ai „Tribunei” din anul trecut. Oplu va ești de sub țipar cam pe sârbătorile Sântelor Paști. Domnii care ar fi dorind încă să scrie sentențe pentru acest „Almanach”, o pot încă face trimițându-le comitetului societății în timp de 1—2 săptămâni. Sibiu, 11/23 Februarie 1894. Comitetul.

Nouă foaie literară. Precum sântem informați, se va întemeia aici în Sibiu o foaie literară-beletristică, redigată de dl Silvestru Moldovan. Foaia va apăre la sfârșitul lui Martie a. c. st. v. deocamdată de trei-ori pe lună. Precum auzim această foaie va fi spriginită de mai mulți scriitori distinși de ai noștri, atât dela noi, cât și din România și Bucovina.

Căpitani ca adjuccanți de regiment. După-cum e informat ziarul „Wiener Tagblatt”, ministrul comun de războiu a dispus, ca la fiecare regiment de infanterie să fie prenotat un căpitan pentru postul de adjuccant de regiment. Până acum în postul de adjuccant erau numiți ofițeri subalterni, locotenenți și sublocotenenți. Dela 1 Maiu începând acest post important va fi ocupat, în mod succesiv, la toate regimentele de infanterie cu căpitani. Actualii ofițeri subalterni care fac serviciul de adjuccanți de regiment vor rămâne și pe viitor în postul lor ca „al doilea adjuccant”. Căpitani-adjuccanți vor avé și însoțească pe comandantul de regiment la toate exercițiile și în cancelarie să poarte toate corespondențele ce privesc pe ofițeri. Al doilea adjuccant va însoți pe colonelul numai în timp de războiu, în vreme-ce în timp de pace va avé să conducă, după îndrumări e căpitanului, serviciul exterior de cancelarie. Începutul cu numirea de căpitani ca adjuccanți se va face mai întâiu la regimentele ce staționează în Galiția.

Nouă uniformă pentru infanterie. Infanteria austro-ungară va fi provăzută cu o nouă uniformă într-o conferență, ținută la Marția trecută la ministerul de războiu în prezența arhiducilor Albrecht și Wilhelm, s'a adoptat cu oarea cunoscută închisă pentru uniformă cea nouă. Hotărârile în privința parolelor, egalizării și croelii uniformei se vor lua într-o ședință viitoare.

Producțiune teatrală va arangia comitetul parochial al bisericii greco-orientale din Turnișor, Duminecă în 20 Februarie c. st. v. în sala cea mare a școalei de acolo cu următorul program: 1. „Paradisierul” sau „Florin și Florica”, comedie într'un act de V. Alexandri. 2. „Cărlanii”, vodevil într'un act de C. Negruzi. După reprezentațiune urmează joc. Începutul la 7½ oare seara. Prețul de intrare de persoană: loc de șezut 40 cr., loc de stat 30 cr. Veni-tui curat e destinat în favorul fondului școlar.

Carte medicinale gratis!! Din „Tratatul boalelor acute infectatoare” mai dispun încă de 150 exemplare. Pe acestea m'am decis a le împărți de cinstite bibliotecelor și școalelor populare române, apoi învățătorilor, universitarilor, teologilor și studenților români din Ungaria și Transilvania. Cei care voesc a avé această carte folositoare o pot primi îndată trimițând la adresa subscribului numai 30 cr. de exemplar, ca cheltueli pentru poșta și pachetare. Termenul până în 25 Martie a. c. Simeon Stoica, medic cercual, com. Bistrița-Năsăud.

Întroducerea matriculelor de stat. Ministrul ung. de interne a adresat o circulară tuturor țășanilor, ca acestia în curs de trei zile să-i trimită lista notarilor cercuali și comunali de pe teritoriul municipiului și o listă specială despre acei notari, care se află în cercetare disciplinară.

Demonstrațiuni înaintea parlamentului maghiar. Studenții maghiari au înscenat din nou demonstrațiuni de stradă prin strigăte de „Eljen” și „Abzug”. Când a sosit contele Apponyi tinerii au strigat: „Abzug”, „Jos cu contele negru!” „Du-te la Roma!” Pe deputații liberali 'i-au aclamat, ear' pe cei în contra căsătoriei civile 'i-au primit cu strigăte de „Abzug!” între care și pe contele Iuliu Szapáry. Contele Apponyi când părăsi camera, fu însoțit până acasă de o mulțime de demonstrații, care strigau în continuu „Abzug Apponyi!” Poliția împărășită pe demonstrațiuni.

Fabrică de bere slovacă. Am anunțat la timpul seu, că mai mulți frunțași slovaci s'au alcătuit într-o societate pe acțiuni cu scop de a clădi o fabrică de bere. Scopul este ajuns, căci: „Nar. Noviny” dela 22 c.

anunță, că febră de bere slovacă din T.-S.-Mărtin toamă în ziua aceea a început a fabrica bere. Felicităm pe frații noștri și le urăm multă isbândă în întreprinderea lor atât de laudabilă.

Din public.*)

Circular.

Subsemnatul Michail Niámessny, notar publ. reg. în Biserica-Albă, aduce la cunoștința on. public că devenind vacant postul de notar public în Oravița prin moartea Drului Aureliu Maniu, camera notarială din Timișoara m'a denumit pe mine de substitut până la definitivă denumire a unui nou notar public.

Pentru ținerea pertractărilor lasamentale, compunerea a ori-ce fel de documente publice și alte agende notariale mă voiu prezenta în fiecare săptămână în Oravița în localitățile de până aci Joia, Vinerea și Sâmbăta.

Cu conducerea oficiului a primit din partea mea dl Ioan Sporea, fostul adjunct al rēp. Dr. Aureliu Maniu imputernicirea de a da deslușirile trebuincioase în afaceri lasamentale și de drept.

În cauze urgente pot părțile a se adresa către numitul dl Ioan Sporea, care se va nișui a pregăti toate cauzele oficioase spre binele și folosul publicului.

Oravița, în 11 Februarie 1894.

Michail Niámessny, notar public regesc.

Mult onorat public român!

Nimic nu contribuie mai mult la înălțarea și conservarea cultului divin și prin urmare a culturii naționale, decât sfânta maică biserică, casa preamărită a atotputernicului D-zeu, căci dela început creștinismului biserică a fost sanctuarul și foculur de unde s'a reversat lumina binefăcătoare, ce a desțeptat și a susținut întreg mult cercatul popor român.

Bisericile gr.-cat., atât cea din Gherla cât și cea din Icolodul-mare cu vremea și cu sporirea dreptcredințioșilor, au devenit la o stare atât de desolabilă, încât nu cuprind în sine nici barem o parte a multcredințioșilor poporeni, ba nici nu corăspund la înălțarea deamă a cultului divin. Drept-aceea ne-am văzut necesitați a face pașii de lipsă pentru a înlocui bisericile cele vechi cu altele noue, care să corăspundă indigențelor atât divine cât și umane creștinești.

După-ce poporeni ambelor parochii din lipsa mijloacelor — deși anuatom jertesc ce e posibil pentru sfânta cauză — din puterile sale proprii nu sânt în stare nici barem a începe la îndeplinirea acestui scop sfânt: prin urmare aducându-ne aminte de cuvintele dulci mângâitoare ale Mântuitorului nostru Iesuș Christos: „Cereți și vi-se va da vouă, bateți și vi-se va deschide” — ne luăm libertatea a ne adresa la marimimositatea publicului român, rugându-l a surcule cu obolul seu la ajungerea scopului prefipt.

Domni colectanți sânt rugați ca colectele cu ori-ce rezultat a le reînpoia până în 15 Martie st. n. 1894 la adresa dlui Alexandru Lemeny, protopopul Gherlei — Szamosújvár.

Ofertele marinimoase se vor cuita pe cale ziaristică.

Gherla și Icolodul-mare, 16 Februarie 1894.

Alexandru Lemeny, Iosif Onciu, protopop și preotul Gherlei preotul Icolodului-mare.

* Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

SERVICIUL TELEGRAFIC

al „TRIBUNEI“.

Paris, 24 Februarie n. Anarchistul Henry a mărturisit, că el e autorul atentatului cu dinamită întemplat la comisariatul de poliție din strada Bons-Enfants.

Roma, 24 Februarie n. La desbaterea asupra incidentelor din Sicilia, socialistul Bandolini a făcut propunerea, ca ministerul să fie pus în stare de acuză.

Milano, 24 Februarie n. Programul financiar al lui Sonnino s'a dovedit că e irealizabil. Se crede că camera nu-l va ratifica, și în urma aceasta va fi disolvată.

La bursă căderea rentelor continuă.

Bruxela, 24 Februarie n. Egu-menul mănăstirii „Lōnsen“, Demasquin a fugit luând cu sine întreagă averea mănăstirii în sumă de 4 milioane bani gata.

Viena, 24 Februarie n. Archiducesa Maria Immaculata a fost operată ieri. În general starea sănătății înaltei paciente s'a îmbunătățit.

Paris, 24 Februarie n. Autorul atentatului în contra trimisului sērbesc Gheorghievici, Lauthier a fost condamnat la muncă silnică pe viață.

Bibliografie.

La librăria „Institutului Tipografic“ din Sibiu se află următoarele cărți:

- „Memorial“, Archiep. și Metropolitul Andreiu baron de Șaguna, de Nicolae Popea. — „Bate la ușă“, de Carmen Sylva. — „Domenich Pablo“, de Carmen Sylva. — „Eră Nouă“, — „Povestile Bănatului“, de Cătana. — „Trăvnițe“, 100 piese Slovacăști. — „Izvoade“, de Demetrescu. — „Homo-Sum“, roman dn Ebers. — „Literatura populară română“, de Gaster. — „Studii Critice“, de Ghera. — „Să auzim, toate“, de Memorii din timpul războiului“, de Georgescu. — „365 Anecdote și glume“, de Gheja. — „Poesii“, de Nicolae Iarga. — „Lascar Viorescu“, o iocană a Moldovei din 1851, de Kotzebue. — „Din Moldova“, schițe de Kotzebue. — „Floarea din Firenze“, de Livescu. — „Cerșitorul“, dramă în 2 acte, de Livescu. — „Poesii“, de Macedonski. — „Elemente ungurești în limba română“, de Măndrescu. — „Doina“, conf. ținută la ateneul din Bērlad, de Măndrescu. — „Critice“ 1867—1892, de Maiorescu. — „Introducere la psihofisică“, de Mihailescu. — „Poesii“, de Veronica Mică. — „Higiena română“, de Dr. Leo Murășianu. — „Capii de pe natură“, de Negruzzi. — „Poesii“, de Negruzzi. — „Teatru“, de Negruzzi. — „Pui de lei“, de Neștescu. — „Introducere în Cărțile Testamentului vechiu și nou“, de Dr. Iuliu Olariu. — „Scrierile părinților apostolești“, de Dr. Iuliu Olariu. — „Ode“, „Epode“, „Carmen Saeculare“, de Ollanescu. — „Merinde dela școală“, de Popa. — „Despre influența impregiurării“, de Panait Zosin. — „Trandafiri și vioarele“, de Pop Reteaganul. — „Staroste“, de Pop Reteaganul.

„Reunirea Românilor din Transilvania și Ungaria“ este titlul unui studiu național-istoric-bisericesc, scos de sub tipar la finea anului trecut, de dl Nicolau Manegețiu, protopresbiter în Murăș-Oșorheiu, care pledează pentru împăcarea Românilor în cele religioase. Oplul e interesant și se află de vânzare la autor, precum și la librăria Ciurcu în Brașov și „Archiepiscopala“ în Sibiu.

A apărut:

„Compas românesc“, anuar financiar pe anul 1892. (Tipografia archiepiscopala, Sibiu). De Petra-Petrescu. În partea întâiului autorul scrie despre însemnătatea institutelor noastre de bani, înșirându-le cronologic după data înființării cu situația financiară la finea anului 1888. Urmează în paralelă institutele ungurești și săsești.

Partea a doua ne dă o iocană a băncilor românești cu finea anului 1892. „Tabelele statistice“ dela finea fiecărei părți înlesnesc o frumoasă comparare a mișcării noastre economice între anii 1888—1892.

La sfirșitul broșurii dl Petrescu lămurește pe scurt și foarte la înțeles suriurle de efecte, bursa de efecte, cuponii hârtiilor de valoare etc., înșoțindu-le cu sfaturi folositoare pentru ori-și-cine ar avē a face cu bănci și cu hârtii de bancă. Recomandăm această carte interesantă și de bun folos publicului românesc cu toată căldura.

Călimandar zilei.

13/25 Februarie 1894.

Iulian: Pār. Martinian. Gregorian: Quatember. Soarele: răsare 6,53 apune 5,36

Buletin meteorologic.

Table with 4 columns: Observată, Diferența din presiună, Temperatura după Celsius, Maximul și minimul de temperatură, Direcția vântului. Row 1: 757.7, -3.6, -20.4, -6.4-22.3, SV

Din țeară 22 Febr. n. 7 oare dimineața.

Table with 4 columns: Stațiunile, Presiunea atmosferică în mm., Temperatura Celsius, Vântul (direcția și tiria). Rows: Budapesta, Sătmār, Cluj, Orșova, Arad, Panciova

Sosiți în Sibiu.

La 24 Februarie n.

Hotel „Nourihers“. Ivankevits, pelerin din Budapesta. Munkacs, Grünwald, Schneider și Winkler, pelerini din Viena. Atkari, pelerin din Arad. Pollak, pelerin din Praga. Koller, comerciant din Berlin. Lang, comerciant din Aguita.

Economic.

Regularea valutei. Consiliul general al băncii austro-ungare a acceptat în una din ședințele sale mai recente contractul, în virtutea căruia banca va primi din partea ambelor guverne aur bēttut (piese de 20 coroane) și în schimb va da florini de argint și bancnote. Acest contract va forma o parte integrantă a proiectelor de lege despre detragerea din circulație a 200 mil. florini în bancnote, proiecte cari se vor prezenta ambelor legislațiuni.

Negocieri comerciale cu Rusia. Guvernul Rusiei a adresat de curēnd oficiului nostru de externe o notă în afacerea încheierii convenției comerciale cu monarchia noastră. Din cuprinsul notei, care a fost prezentată ambelor guverne, rezultă, că Rusia persistă pe lângă pretenșiunile de mai înainte în privința traficului de graniță, precum și în privința vămurilor pe sēcară. E deci puțină speranță că negocierile vor lua un curs mai repede.

Filoxera Podgariile orașului Deva au fost puse sub carantină din pricina ivirii filoxerei. În același timp vilele comunei Santohalma, comitatul Hunedoarei, puse deasemeni sub carantină, au fost declarate scutite de filoxeră și deci carantina s'a ridicat.

Furnisare. Camera de comerț din Brașov ne vestește, că în biroul acelea se poate vedē preliminarul societății căii ferate soșene despre furnisările pe anul curent. Termiul ofertelor e 15 Martie a. c.

Prețul mărfurilor

Piața din Mediaș, 22 Februarie n. Grâu frumos hectolitru fl. 5. — până fl. 5.25, grâu mestecat fl. 3.75 până fl. 4. —, sēcară fl. 3.35 până fl. 3.50, cucuruz fl. 3. — până fl. 3.25, ovēs fl. 2.30 până fl. 2.50 orz fl. 3. — până fl. 3.25, sēmēnță de cânepă fl. 3.50 până fl. 4. — sēmēnță de in fl. 1.50 până fl. 2. —, fasole fl. 3.25 până fl. 3.50, mazere fl. 4. — până fl. 4.50, linte fl. — până fl. —, cartofi fl. 1.50 până fl. 2. —, mălaiu fl. — până fl. —, sēu brut 100 chilo fl. 36. — până fl. 34. —, luminari turnate de sēu fl. 86. — până fl. 40, unsoare de porc fl. 55 până 60, slănină fl. 40. — până fl. 51, cânepa fl. 31. — până fl. 33. —, fân fl. 2. — până fl. 2.20, săpun 100 buc. fl. 20 până fl. 30. —, spirit hectolitru fl. 55. — până fl. 57. —, carne de vită chilo 40 până — cr., carne de vițel 40 cr până 48 cr., carne de porc cr. 40 până 44, carnea de oaie — până — cr., ouă 7 cu 20 cr.

Piața din Sibiu Dela 23 Februarie n. Grâu frumos 76 până 80 chilo fl. 5.50 până 6.10, grâu mestecat 71 până 74 chilo fl. 4.61 până 5.20, sēcară 70 până 74 chilo fl. 3.30 până 3.70, orz 62 până 66 chilo fl. 3.20 până 3.60, ovēs 42 până 48 chilo fl. 2.40 până 2.80 cucuruz 70 până 74 chilo fl. 3.30 până 3.70, mălaiu 75 până 82 chilo fl. 3.50 până 4. —, cartofi 68 până 70 chilo fl. 1.50 până 1.70 sēmēnță de cânepă 49 până 50 chilo fl. 5. — până 5.20, mazere 76 până 80 chilo fl. 3.50 până 4.50, linte 78 până 82 chilo fl. 8. — până 9. — fasole 76 până 80 chilo fl. 3. — până 4. —, grâu de pāsat 100 chilo fl. 15. — până 15.20, fân nr. 1 — fl. 14.60 fân nr. 3 — fl. 13.20, fân nr. 5 — fl. 10.20 slănină 100 chilo fl. 54. — până 56. —, unsoare de porc fl. 58. — până 60, sēu brut 100 chilo fl. 20. — până 22. —, sēu de lumină fl. 88. — până fl. 84. —, lumină turnate de sēu fl. 88. — până fl. 40. —, săpun fl. 20 până 30. —, fēn 100 chilo fl. 1.6) până 2.10, cânepă fl. 35. — până 37. —, lemne de foc uscate m. cub fl. 3.25 până 3.50, spirit p. 100 L. % 64 — până 57 cr., carnea de vită chilo 50 cr. până 64, carnea de vițel 40 până 48 cr., carnea de porc 44 până 48 cr. carnea de berbec — până — cr., ouă 10 cu 23 până 25 cr.

Piața din Făgăraș, în 16 Febr. n. Grâu hectolitru fl. 5.60 până 6.50; grâu mestecat fl. 4.60 până 5. — sēcară fl. 3.50 până fl. 3.80; orz fl. 2.20 până fl. 3.10; ovēs fl. 2.40 până fl. 2.60; cucuruz fl. 3.20 până fl. 3.60; mazere fl. 5.20 până fl. — fasole fl. 1.50 până fl. 1.80; linte fl. 7. — până fl. 7.50; sēmēnță de cânepă fl. 4.50 până fl. 5. —, sēmēnță de in fl. 6. — 7. —; cartofi fl. 1.40 până 1.50; mălaiul fl. 8. — până fl. 9. —; sēu brut 100 chilogrami fl. 22. — până fl. 24. —; lumină de sēu turnate fl. 41. — până fl. 42, unsoare de porc 100 chilo fl. 61. — până fl. 65. —; slănină 100 chilo fl. 52 până fl. 60. —; săpun 100 buc. fl. 22. — fl. 26. —; cânepă fl. 30. — până fl. 35. —; fēn fl. 1.8) până fl. 2.40 carne de vită chilo 46 cr.; carnea de vițel — până 40 cr.; carnea de porc — până 40. —; carnea de oaie — până 28 —; ouă 6 cu 10 cr

Tirgul de rimători în Steinbruch. În 22 Febr. n. s'a unnot: ungurești bētrâni grei 50 — cr. până 51 — cr., de mijloc 50. — cr. până 51. — cr., ungurești grei tineri 51 1/2 cr. până 54 — cr., de mijloc 51 1/2 cr. până 52 1/2 cr., ușori 50 — cr. până 51. — cr., marfă țerânească grea 49. — cr. până 50 — cr., de mijloc 49. — cr. până 50. — cr., ușoră 48 1/2 cr. până 50. — cr., românești, de Bakony, grei — cr. până — cr., transito grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sērbesci grei 50. — cr. până 51 1/2 cr., transito de mijloc 50. — cr. până 51 — cr., transito ușori 48. — cr. până 49 1/2 cr.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 22 Febr. n. 1894.

Table with multiple columns: Sămēnțe, Cămințina per hect., Prețul per 100 chilogr., etc. Rows include Grâu, Băntăneș vechiu, Grâu dela Tisa, etc.

Cursul pieței din Sibiu.

Din 23 Februarie n. 1894.

Table with 3 columns: Hărtie-monetă română, Lire turcești, Imperiali, Ruble rusești, Cump., vënd.

Bursa de Budapesta.

Din 22 Febr. n. 1894.

Table with 3 columns: Renta de aur ung., Impmuntul căilor ferate ung., Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung., etc.

Bursa de Viena.

Din 22 Febr. n. 1894.

Table with 3 columns: Renta de aur ung., Impmuntul căilor ferate ung., Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung., etc.

Bursa de București.

Table with 3 columns: Din 10 Februarie, v. — 4 oare p. m., Cassa, Ultim, Renta rom. per 1875 5%, etc.

Redactor responsabil: Alexandru Dordea. Proprietar și editor: T. Liviu Albini.

Foaie ilustrată pentru familie

VATRA

sub direcțiunea

dor I. Slavici, I. L. Caragiale și G. Coșbuc.

Această revistă ilustrată este dirijată de unii dintre cei mai apreciați scriitori români, cu menirea de a oferi onor. public cetitor român, cele mai bune scrieri ale celor mai talentați scriitori români din toate părțile locuite de Români.

Trebuie în sfârșit o foaie, care să ocupe un loc de cinste pe masa fiecărei familii românești.

Nu va fi cruțată nici o jertfă pentru atingerea acestui scop; grija de căpetenie fiind a nu lăsa să se strecoare în această revistă nimic nepotrivit cu tradițiile neamului nostru și cu moravurile familiei.

Cele mai bune povești, romane, povestiri, poezii etc. originale și alese, vor ocupa primul loc și numai întâmplător în al 2-lea rând traducțiuni. Toate însă în cea mai curată, mai aleasă și mai frumoasă românească.

Artele, știința, recenziunile teatrale și musicale, noutățile literare, evenimentele însemnate, partea variată și humoristică, toate își vor avea coloanele speciale rezervate în această foaie, cu competență și cu onestitate redactate.

Nici viața casnică nu va fi neglijată: Sfaturi bune din punctul de vedere al educațiunii, igienii, îmbrăcăminteii, a traiului economic, felurite îndrumări folositoare economiei casei, vor fi tratate cu multă grijă.

Ilustrațiunile vor fi alese pe cât e cu putință din istoria neamului nostru, copii după tablourile artiștilor noștri și a celor străini, vederi felurite din țeara noastră și de pretutindenea unde locuiesc Români.

În aceste condițiuni se va prezenta onoratului public român, foaia ilustrată pentru familie

VATRA

ca un mărgăritor al literaturii noastre naționale, și va apăre de 2-ori pe lună, adică 24 fascicule pe an de câte 4 coale 4° mare, tipărită cu îngrijire pe hârtie velină.

Prețul abonamentului pe un an este:

Pentru Austro-Ungaria: coroane 24. Pentru țările Uniunii-Latine: fr. 24.

Vânzarea cu numărul: coroane 1.10 (Austro-Ungaria), franci 1.10 (țările Uniunii-Latine).

Subsemnatul vă roagă să primiți cu simpatie apariția acestei publicațiuni românești, și să-i asigurați continuitatea prin binevoitorul d-voastre sprijin, abonându-vă la ea.

Abonamente se primesc și în librăria „Institutului Tipografic” Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 21.

Cu deosebită stimă:

C. SFETEȘA,

librar-editor. — BUCUREȘTI.

[475] 1—30

Franz Joh. Kwizda,

XII

liferant de curte c. și r. austro-ungar și reg. român.

De 40 de ani se întrebunțează în cele mai multe grajduri, la lipsa de poftă de mâncare, mistuire rea, pentru îmbunătățirea laptelui și augmentarea laptelui dela vaci

Praturile Korneuburg pentru nutrirea vitelor

Kwizda

pentru cai, vite cornute și oi.

[481] 1—45

Prețul unei cutii 1/2 70 cr., o cutie 1/2 35 cr.

Depozitul principal: Apoteca cercuală Korneuburg I. Viena.

Să se observe cu atențiune marca de mai sus și să se ceară exclusiv

Praturile Korneuburg pentru nutrirea vitelor

de KWIZDA.

Se pot căpăta veritabile în toate farmaciile și drogueriile.

Cassa de bancă și cambii

Iacob L. Adler,

Sibiu, Piața-mare nr. 1 — Brașov, Piața nr. 1,

recomandă serviciile sale pentru executarea tuturor transacțiunilor în specialitatea băncilor, precum

cumpărarea și vânzarea

de monede de aur și argint, sorte de bani străini, losuri, hârtii de valoare din țeară și străinătate, acții, epistole de amanet, priorități etc. după cursul zilei;

Alocarea

de fel și fel de losuri, hârtii de stat, monede pe termen fix sau în Conto-currente cu avans de 85—90% cu talonul cel mai modern; pentru

răscumpărarea liberă de provisiune a couponurilor

escomptarea cea mai ieftină de câștiguri și efecte de loterie; pentru îngrijirea promptă și coulantă de incassii și mandate, precum și

pentru cecuri

(avantagiul esențial pentru părinți, ai căror copii studiază în străinătate) la toate piețele de bancă din țeară și străinătate exact pentru notițele oficiale ale zilei;

pentru efectuarea feluritelor transacțiuni de bursă și condițiunile cele mai avantajoase,

Toate soiurile de hârtii de amanetare

care se potrivește indeosebi pentru

[472] 2—

alocări de capitale,

se pot căpăta după plac și se recomandă momentan, ca cel mai sigur premiu pentru

hârtiile de ipotecă cu

4 1/2%, 4% și 5%

ale băncii comerciale din Pesta,

toate soiurile de hârtii ipotecare ale cassei generale de păstrare din Sibiu, ale creditului fonciar (Boden-Credit-Anstalt) și ale „Albucii”.

Revisiuni de losuri și efecte de sortire „gratis”

Promesse pentru toate tragerile.

Beția

se vindecă prin Antihetin, întrebunțat cu rezultat strălucit în o mulțime de cazuri. Nenumărate mulțumite primite dela cei vindecați se trimit franco la cerere. Fiind fără ori-ce gust, se poate da pătimașului de beție și fără știrea lui. 1 doză 2 fl. 20 cr., 1 doză dublă pentru morbul învechit, 4 fl. 40 cr. trimițându-se suma din urmă și se trimite franco în toate țările. Se capătă la farmacia „La Vultur”, Lugoj, nr. 308, Banat. [2787] 7—30

Tinerilor și bătrânilor

li-se recomandă spre studiere scrierea consilierului în medicină apărută în edițiune nouă și augmentală

Sistemul nervos

și sexual turburat

precum și vindecarea radicală a acestuia. Se trimite sub plic pentru 60 cruceri în marce postale. [16] 5—52

Eduard Bendt, Braunschweig.

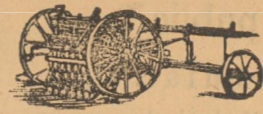
Epilepsia

(Nevoia)

se poate lecu, fără recidivă. Mii de cazuri dovedesc acest rezultat miraculos al științei.

Descriere amănunțită, cu marca postală pentru răspuns să se adreseze la [2786] 7—20

„Office Sanitas”, Paris, 20 Boulevard St. Michel.

Me CORMICK.

Mașini de cosit și de sămănat

cele mai bune din lume, distinse la toate expozițiile.

Motoare de petrol.

Mașini de abur și duple de treerat.

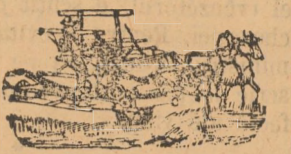
Pluguri, grape, vânturătoare.

Mașini de sămănat în rânduri și mașini de sămănat cu mâna.

Mașini pentru strujitul cucuruzului.

Tăietor de napi.

precum și tot felul de mașini, instrumente și unelte pentru agricultură, se pot căpăta ieftin și bune la

Müller & Weiss,

BUDAPESTA, Waitznerstrasse 76.

(În apropierea gării de Vest.)

[462] 1—12

Sensațiune

fac

orologele de buzunar goldin remont.

inventate acum.

Aceste orologe în urma eleganței și frumsetii lor nu se pot deosebi de către orologele veritabile de aur, nici chiar de specialiști, orologele aceste fiind bine ciselate, rămân neschimbate. Merg corect. Garanția trei ani se poate da în scris.

Prețul unei bucați fl. 6.

Lațuri de goldin cu carabină de siguranță, sport

marquis, sau fason cuirassă bucata fl. 1.50.

Pentru fiecare orologiu se dă gratis o tasă de piele.

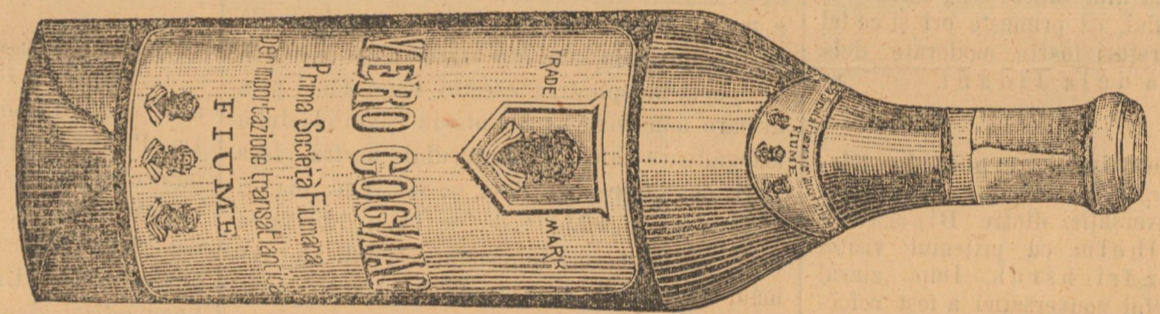
[3] 5—9

Oroloagele goldin se întrebunțează de aproape toți funcționarii austro-ungari din cauza exactității lor. Se pot căpăta numai la depozitul central:

Alfred Fischer, Wien I, Adlegasse Nr. 12.

Veritabil numai cu capul de arab

[2047] 18—20

Prima societate Fiumană pentru transportul transmarin PFAU & Co., FIUME.

Se capătă în toate prăvăliile de coloniale și delicatose, droguerii, farmacia, cofetării și cafenele.

Feriți-vă de falsificate.

Recunoscut ca cel mai bun și mai sănătos

adaus

la cafeaua de boane.

Recomandat de autorități medicale

pe seama

femeilor, copiilor, care sufer de stomac etc.

Se găsește pretutindenea.

1/2 chilo 25 cr. (50 bani).

Indispensabil pentru fiecare gospodărie și fiecare beutor de cafea e

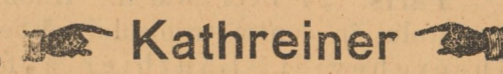
CAFEAUA KNEIPP-MALZ-KATHREINER

cu gustul cafelei în boane.

Important pentru fiecare femeie casnică și mamă.

Sănătatea și bunăstarea familiei se găsesc mai ales în mâinile femeii și mamei! Cătră ele se adresează dar' introducerea „Cafelei Kneipp-Malz-Kathrein”. Ea e cea mai bună, singurul, firescul și sănătosul adaus la cafeaua în boane. Nici unei femei nu îi mai este îngăduit să rămână nepăsătoare în fața acestei cestiuni. Ea e de o importanță importantă pentru sănătate și gospodărie! Pentru întâia-ora se oferă un produs indigen, o adevărată cafea sănătoasă și cafea pentru familie! Gustoasă, sănătoasă și nutritoare dela sine, „Cafeaua Kneipp-Malz-Kathrein” ca adaus păstrează cafelei în boane plăcuta ei aromă. A se începe cu un adaus de a treia parte și se poate indica adausul, după plăcere, până la jumătate și peste aceasta! Așadar câtă economisire în asemănare cu surrogatele folosite până acum, care singure sânt cu neputință să astat și pe lângă aceasta în cele mai multe cazuri sânt vătămătoare sănătății și în tot cazul numai mijloace de colorare. Că și cafeaua în boane, beută neamestecată e „otrăvă” și are ca urmări boale de stomac și de nervi, înclinarea spre apoplexie, tremurarea mâinilor etc. — știe fiecare gospodăreasă! Prin urmare cât de binevenit trebuie să fie un adaus, care pe lângă avantajul de săntate, înlătură și efectele vătămătoare sănătății ale cafelei în boane! Succesul fără păreche în un timp atât de scurt dela introducerea ei, e cea mai strălucită dovadă în favorul ei! „Cafeaua Kneipp-Malz-Kathrein” se mai fabrică acum atât de excelent, încât nu se simte nevoia unei amestecări meșteșugite și ea se macină și se toarnă simplu împreună cu cafeaua în boane și poate fi gătită în toate felurile până acum obișnuite. Pentru bolnavi și pentru persoanele slăbite, anume pentru copii absolut nu mai există un mijloc de hrană mai excelent ca Cafeaua-Malz, care se macină, se ferbe 5 minute, se strecoară și se amestecă cu miere (ori zahăr) și cu lapte. E cestiune de conștiință pentru fiecare mamă a încerca aceasta; ea și copiii nu o vor mai părăsi! [226] 2—11

NB. Pentru a se feri de imitații, la cumpărare să se iee seama la numele

Marfa dată deschis sau în pachete socotite cu înșelăciune să se refuze necondiționat.